NORAKSTS
Lieta Nr.142283512
(1-1089-13/41)

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĒZEKNES TIESU NAMS

S P R I E D U M S
LATVIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ

Rēzeknē 2013.gada 23.janvārī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnesis P.Novičenoks
ar tulci D.Bodži,

piedaloties sūdzības iesniedzējam *A.J.* un viņa aizstāvim zvērinātam advokātam V.Petrovskim,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvā pārkāpuma lietu, kas ierosināta sakarā ar *A.J.*, personas kods */personas kods/,* iesniegto sūdzību par Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Preiļu iecirkņa priekšnieka 2012.gada 4.aprīļa lēmuma Nr.20/18-3-37 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] 2012.gada 6.februārī Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Preiļu iecirkņa Kārtības policijas nodaļas Aglonas iecirkņa inspektors sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu par to, ka *A.J.* 2011.gada 10.novembrī ap plkst. 11.30 savā īpašumā – */adrese/,* (turpmāk – Īpašums) saimniecības ēkā glabāja 1 680 litrus pašizgatavota alkoholiska dzēriena un 20 litrus caurspīdīga bezkrāsaina šķidruma, kas iegūts pārtvaicēšanas rezultātā. Protokolā norādīts, ka *A.J.* ar šādām savām darbībām ir pārkāpis Alkoholisko dzērienu aprites likuma 9.panta trešās daļas 1.punktu, par ko paredzēta administratīvā atbildība Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 170.^{2}pantā (*lietas lapa 64-65*)

[2] 2012.gada 14.februārī Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Preiļu iecirkņa Kārtības policijas nodaļas Aglonas iecirkņa inspektors, izskatot administratīvā pārkāpuma protokolu un administratīvā pārkāpuma lietas materiālus, pieņēma lēmumu Nr.VP1-PA843100 (turpmāk – Sākotnējais lēmums), ar kuru *A.J.* atzīts par vainīgu administratīvā pārkāpuma izdarīšanā, kas paredzēts Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 170.^{2}pantā un sodīts ar naudas sodu Ls 250 apmērā.

Lēmumā konstatēts, ka *A.J.* savā Īpašumā glabāja 1680 litrus dzeltenīgi duļķainas krāsas šķidruma ar specifisku smaržu un stiprumu (etilspirta saturu) – 12,3%, 13,3%, 10,8%, 12,3%, 12,8% un 12,8%, kas ir pašizgatavots alkoholisks dzēriens, kas veidojies rūgšanas procesā, kā arī 20 litrus pārtvaicēšanas rezultātā iegūta caurspīdīga bezkrāsaina šķidruma ar specifisku smaržu un stiprumu 60,1%, t.i., alkoholu bez Latvijas Republikas akcīzes nodokļa marķējuma un izcelsmi apliecinošiem dokumentiem. Ar šādām darbībām *A.J.* ir pārkāpis likuma „Par akcīzes nodokli" 33.panta trešās daļas prasības.

[3] Izskatot *A.J.* sūdzību, Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Preiļu iecirkņa priekšnieks (augstāka iestāde) ar 2012.gada 4.aprīļa lēmumu Nr.20/18-3-37 (turpmāk – Lēmums) Sākotnējo lēmumu atstāja negrozītu, bet iesniegto sūdzību – bez apmierinājuma.

Lēmums pamatots ar šādiem apsvērumiem:

1) Alkoholisko dzērienu aprites likuma 9.panta trešās daļas 1.punkts noteic, ka aizliegts glabāt alkoholiskos dzērienus bez Latvijas Republikas akcīzes nodokļa markām. Šādu aizliegumu paredz arī likuma „Par akcīzes nodokli" 33.panta trešā daļa;
2) Ar ekspertīzes atzinumu konstatēts, ka *A.J.* īpašumā izņemtais šķidrums ir rūgšanas procesā veidojies alkoholisks dzēriens un pārtvaicēšanas rezultātā izgatavos alkoholisks dzēriens;
3) Iestāde atzinusi par nepamatotu *A.J.* izvirzīto versiju, ka Īpašums ticis iznomāts trešajām personām un viņš nevar būt atbildīgs par viņu pieļautajiem likumpārkāpumiem, jo nekādu dokumentālu apliecinājuma *A.J.* nav iesniedzis un nav varējis nosaukt konkrētus šo personu vārdus. *A.J.* kā īpašniekam ir jāpievērš īpaša rūpība savu tiesisko attiecību nodibināšanā, bet zaudējumu rašanās gadījumā ir tiesības vērsties regresa kārtībā pret trešajām personām, t.sk., arī daļā par zaudējumiem, kas radušies neatļautu darbību konstatēšanas gadījumā.
4) Ar lietā savāktajiem pierādījumiem to kopumā ir pierādīta *A.J.* vaina nelikumīgo darbību izdarīšanā. Iestāde nav pārkāpusi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 37.pantā paredzētos noilguma termiņus, jo konkrētajā lietā tika veikta izņemto šķidrumu ekspertīze. Šādā gadījumā personai var piemērot sodu ne vēlāk kā sešu mēnešu laikā no pārkāpuma konstatēšana dienas.

[4] Par šādu lēmumu sūdzību Administratīvajā rajona tiesā iesniedza *A.J.*, kurš lūdz atcelt Lēmumu un lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā izbeigt. Sūdzība pamatota ar šādiem argumentiem:

Saimniecības ēkas, kas atrodas uz *A.J.* nekustamā īpašuma, tika nodotas nomā trešajām personām apmēram gadu pirms pārkāpuma konstatēšanas. Sūdzības iesniedzējs nevar nest atbildību par citu personu glabātajām aizliegtām precēm. Sūdzības iesniedzējs norāda, ka šīs personas ir zināmas un tikai viņas ir atbildīgas par pārkāpumu.

Sūdzības iesniedzēja ieskatā par viņa vainas pierādījumu nevar kalpot administratīvā pārkāpuma protokols, kurā norādīts tikai tas, ka viņam piederošā īpašumā glabājās alkoholiskie dzērieni. Citi lietā savāktie pierādījumi neapstiprina faktu, ka izņemtie alkoholiskie dzērieni pieder viņam vai viņš ar tiem ir rīkojies jebkādā veidā. Pamatojoties uz šādiem argumentiem, sūdzības iesniedzējs uzskata, ka lietā nav savākti pietiekoši pierādījumi viņa vainas konstatēšanai un viņa darbībās nav konstatējama administratīvā pārkāpuma pazīmes, tāpēc Lēmums ir atceļams un lietvedība ir izbeidzama.

[5] Rakstveida paskaidrojumos tiesai iestāde iesniegto sūdzību neatzīst un lūdz to noraidīt. Iestāde norāda, ka lietā ir vispusīgi un objektīvi noskaidroti visi lietas apstākļi un pierādīts *A.J.* vainīgums administratīvā pārkāpuma izdarīšanā. Savu viedokli iestāde pamato ar tiem pašiem argumentiem, kas uzrādīti Lēmumā.

[6] Tiesas sēdē sūdzības iesniedzējs un viņas aizstāvis iesniegto sūdzību uzturēja un lūdza atcelt Lēmumu kā nepamatotu, atkārtojot sūdzībā norādītos argumentus.

Papildus Sūdzības iesniedzējs tiesas sēdē norādīja, ka īpašums bija iznomāts diviem vīriešiem no Daugavpils, kurus sauc *J.* un *M.* Nomas līgums bija noslēgts mutiski. Par īpašuma iznomāšanu viņam samaksāja 300 latus. Sūdzības iesniedzējs strādāja Rīgā, savu īpašumu neapmeklēja un nepārbaudīja, vai īpašums tika apsaimniekots. Nomnieki teica, ka centīsies apkarot latvāņa izplatību zemes gabalā, apstrādās zemi un stādīs kartupeļus. Gan viņa kaimiņi, gan māte teica, ka nomnieki ir redzēti iznomātā īpašumā un viņi tur ir veikuši kaut kādu saimniecisko darbību. Pats nomniekus ir redzējis tikai divas reizes – pirmo reizi, kad vienojās par nomas līguma noslēgšanu, un vēl vienu reizi, kad vīrieši bija iebraukuši pie viņa salabot automašīnas riteni. Viņam nekas nav zināms par to, ka viņa īpašuma tika glabāts nelegāls alkohols. Sūdzības iesniedzējam pieder nekustamais īpašums – zeme, bet saimniecības ēkas pieder viņa tēvam. Sūdzības iesniedzējs uzskata, ka policijas darbinieki kļūdaini norādījuši, ka pārkāpuma konstatēšanas dienā viņi redzēja sūdzības iesniedzēju pie saimniecība ēkām, bet, pamanot policijas darbiniekus, ātri iesēdās automašīnā un aizmuka no policijas darbiniekiem. Tāpat sūdzības iesniedzējs norāda, ka policijas darbiniekiem ir pamats viņu aprunāt, jo ar viņiem ir sens konflikts. Automašīna, kura tika atrasta vēlāk meža masīvā un ar kuru, pēc policijas darbinieku vārdiem, viņš aizmuka no notikuma vietas, nepiederēja viņam, bet nomniekiem, jo tieši ar šo automašīnu viņi bija atbraukuši abās reizēs, kad viņus redzēja.

Sūdzības iesniedzēja aizstāvis tiesas sēdē norādīja, ka ar lietā savāktajiem pierādījumiem netiek pierādītas visas Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 170.^{2}pantā paredzētā administratīvā pārkāpuma sastāva pazīmes. Proti, minētā tiesību norma paredz administratīvo atbildību par konkrētām personas darbībām, kas izpaužas kā nelikumīgu alkoholisko dzērienu glabāšana. Lai personu atzītu par vainīgu šāda pārkāpuma izdarīšanā, ir

jāpierāda pārkāpuma objektīvā puse – konkrētas personas darbības, un subjektīvā puse – personas subjektīvā attieksme pret konstatēto pārkāpumu, kurai ir jāizaužas nodoma formā. Sūdzības iesniedzējs sākotnēji ir norādījis, ka strādā un dzīvo Rīgā savu īpašumu iznomā citām personām. Šāda informācija lietā nav pārbaudīta. Aizstāvis uzskata, ka ir nepamatoti saukt pie administratīvās atbildības personu tikai par to vien, ka neatļauti priekšmeti tiek konstatēti viņa īpašumā, nepierādot, ka tie pieder šai personai, tā ir zinājusi par šiem priekšmetiem un arī glabājusi.

[7] Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Preiļu iecirkņa pārstāvis uz tiesas sēdi neieradās. Tiesā saņemts iestādes lūgums izskatīt administratīvā pārkāpuma lietu bez iestādes pārstāvja piedalīšanās, jo lietā esošie materiāli ir pietiekami lietas izskatīšanai. Iestāde uztur visus argumentus, kas norādīti pārsūdzētajā Lēmumā un uzskata Lēmumu par likumīgu un pamatotu, bet sūdzību lūdz noraidīt.

Sūdzības iesniedzējs un viņa aizstāvis piekrita lietas izskatīšanai bez iestādes pārstāvja piedalīšanās.

Tiesa saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 289.^{7}panta sestās un septītās daļas noteikumiem, kur iestādes pārstāvim ir paredzētas tiesības, nevis pienākums piedalīties tiesas sēdē, nolēma, ka lietu var izskatīt bez iestādes pārstāvja piedalīšanās.

Motīvu daļa

[8] Pārbaudot sūdzībā norādītos argumentus, uzklausot sūdzības iesniedzēja un viņa aizstāvja tiesas sēdē sniegtos paskaidrojumus, pārbaudot Lēmuma tiesiskumu un pamatotību, izvērtējot lietā esošos rakstveida pierādījumus, tiesa nonāk pie slēdziena, ka Lēmums ir atceļams un lietvedība administratīvā pārkāpuma lietā ir izbeidzama.

[9] No lietas materiāliem tiesa konstatē, ka *A.J.* saukts pie administratīvās atbildības par nelikumīgu alkoholisko dzērienu glabāšanu, par ko atbildība paredzēta Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 170.^{2}pantā. *A.J.* uzlikts minimālais panta sankcijā paredzētais naudas sods – Ls 250.

No Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 170.^{2}panta satura izriet, ka tā satur blanketu dispozīciju, t.i., tiesību norma nenoteic atbildības pamatu, bet tas ir noteikts citā materiālo tiesību normā. Konkrētajā gadījumā Lēmumā ir pareizi secināts, ka aizliegums nelikumīgi iegādāties un glabāt alkoholiskos dzērienus paredzēts Alkoholisko dzērienu aprites likuma 9.panta trešajā daļā un likumā „Par akcīzes nodokli" 33.panta trešajā daļā, ja alkoholiskie dzērieni nav marķēti ar akcīzes nodokļa markām.

No iesniegtās sūdzības satura tiesa secina, ka lietā starp pusēm faktiski nepastāv strīds par to, ka sūdzības iesniedzējam piederošā īpašumā ticis konstatēts un izņemts nelegāls alkohols, bet strīds ir par to, vai ar lietā iegūtajiem pierādījumiem ir pierādīts, ka *A.J.* darbībās ir visas Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 170.^{2}panta dispozīcijā paredzētās administratīvā pārkāpuma sastāva pazīmes un secīgi, vai ir pierādīts *A.J.* vainīgums inkriminētā pārkāpuma izdarīšanā.

[10] Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa normas daļā par administratīvās atbildības pamatu noteic sekojošo:

Šā kodeksa 7.pants noteic, ka nevienam nevar piemērot ietekmēšanas līdzekli par administratīvo pārkāpumu citādi kā uz likuma pamata un likumā noteiktā kārtībā (pirmā daļa) un lietvedība par administratīvajiem pārkāpumiem veicama, stingri ievērojot likumību (otrā daļa). Savukārt Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 9.panta pirmā daļa noteic, ka par administratīvo pārkāpumu atzīstama: 1) prettiesiska, 2) vainojama (ar nodomu vai aiz neuzmanības izdarīta) 3) darbība vai bezdarbība, 4) kura apdraud valsts vai sabiedrisko kārtību, īpašumu, pilsoņu tiesības un brīvības vai noteikto pārvaldes kārtību un par kuru likumā paredzēta administratīvā atbildība.

No minētās tiesību normas izriet, ka administratīvās atbildības pamats nav saistāms tikai ar kaitīgo seku (materiālajos sastāvos) vai aizliegtu darbību (formālajos sastāvos) konstatēšanu, kas apdraud valsts vai sabiedrisko kārtību, īpašumu, pilsoņu tiesības un brīvības vai noteikto pārvaldes kārtību, bet personas (subjekta) saukšanai pie atbildības ir jākonstatē konkrētas prettiesiskas personas darbības vai bezdarbība (objektīvā puse), kas objektīvā realitāte rada kaitīgas sekas vai nopietni apdraud valsts abi sabiedrības intereses un tiesības (objekts). Tāpat no šīs tiesību normas skaidri izriet personas vainīguma princips, kas likumā tiek definēts, kā vainojama darbība vai bezdarbība. Minētais princips atbilst krimināltiesību pamatprincipam – nav nozieguma bez vainas (*nullum crimen sine poena*). Tātad, lai personu sauktu pie administratīvās atbildības, ir jākonstatē personas vaina, kas izpaužas nodoma vai neuzmanības formā (personas subjektīvā attieksme pret iestājušās kaitīgām sekām).

No Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 170.^{2}panta dispozīcijas secināms, ka atbildība iestājas par tīšām personas darbībām, kas izpaužas kā ar likumu aizliegtu priekšmetu (nelegāla alkohola) glabāšana, tātad personas subjektīvā puse šā panta izpratnē izpaužas nodoma formā.

Saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 10.pantu administratīvais pārkāpums atzīstams par izdarītu ar nodomu, ja persona, kas to izdarījusi, ir apzinājusies savas darbības vai bezdarbības prettiesisko raksturu, paredzējusi kaitīgās sekas un vēlējusies to iestāšanos (tiešs nodoms) vai apzināti pieļāvusi šo seku iestāšanos (netiešs nodoms).

Izskatāmās lietas kontekstā tiesai ir jānoskaidro, vai lietā ir pietiekoši pierādījumi, kas apstiprina izņemtā nelegālā alkohola piederību *A.J.* vai arī to, ka *A.J.* ir zinājis par šāda alkohola atrašanos viņa īpašumā, kas attiecīgi var kalpot par pamatu secinājuma izdarīšanai, ka *A.J.* ir apzinājies objektīvajā pusē paredzēto darbību prettiesiskumu un tādējādi realizējis pārkāpuma subjektīvo pusi.

[11] Saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 243.panta pirmās daļas noteikumiem pierādījumi administratīvā pārkāpuma lietā ir jebkuras šajā kodeksā paredzētajā kārtībā iegūtas un noteiktā procesuālajā formā nostiprinātas ziņas par faktiem, kurus administratīvā pārkāpuma lietvedībā iesaistītās personas savas kompetences ietvaros izmanto, lai pierādītu administratīvā pārkāpuma esamību vai neesamību un noskaidrotu citus apstākļus, kam ir nozīme lietas pareizā izlemšanā.

Savukārt šā panta piektā daļa noteic, ka administratīvā pārkāpuma lietvedībā iesaistītās personas kā pierādījumus var izmantot tikai ticamas, attiecināmas un pieļaujamas ziņas par faktiem. Faktus, kurus saskaņā ar likumu var pierādīt tikai ar noteiktiem pierādīšanas līdzekļiem, nevar nodibināt ne ar kādiem citiem pierādīšanas līdzekļiem.

Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 243.[1]pants noteic, ka administratīvo pārkāpumu lietās ir izmantojami šādi pierādīšanas līdzekļi: 1) pie administratīvās atbildības sauktās personas paskaidrojumi; 2) personu liecības; 3) eksperta atzinums; 4) kompetentās institūcijas atzinums; 5) dokuments, kas satur ziņas par faktiem, rakstveidā vai citā formā; 6) elektroniskie pierādījumi; 7) procesuālajās darbībās rakstveidā vai citā veidā nostiprinātās ziņas par aktiem; 8) lietiskie pierādījumi.

No lietas materiāliem tiesa konstatē šādas attiecināmas ziņas par faktiem, kurām ir nozīme lietas izspriešanā:

1) Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Preiļu iecirkņa inspektora *E.T.* (*lietas lapa 20*) un inspektora *V.V.* 2011.gada 10.novembra dienesta ziņojumos norādīts, ka 2011.gada 10.novembrī tika saņemta operatīvā informācija par to, ka */adrese/ A.J.* savā īpašumā, iespējams, nodarbojas ar nelikumīgu alkoholisko dzērienu izgatavošanu, glabāšanu un pārvadāšanu. Pārbaudot šādu informāciju, tika pārbaudītas uz *A.J.* piederošā zemes gabala atrodošās ēkas, kurā konstatēta nelikumīgā alkohola ražotne. Neviena cilvēka šajā vietā nebija, tāpēc tika nolemts gaidīt notikuma vietā cilvēku, kas veica nelikumīgās darbības. Plkst.11.50 uz notikuma vietu piebrauca ar vieglo automašīnu piebrauca vīrietis, kuru policijas darbinieki atpazina kā *A.J.* Pamanot policijas transportlīdzekli *A.J.* steidzami iesēdās automašīnā un, nereaģējot uz policijas darbinieku prasībām apstāties, lielā ātrumā aizbrauca. *A.J.* transportlīdzekli apturēt neizdevās. Par konstatētajiem faktiem tika paziņots augstākstāvošām personām un tika veiktas likumā noteiktās darbības;

2) 2011.gada 10.novembrī Valsts policijas inspektors *E.T.* pieņēmis lēmumu par publiski nepieejamu teritoriju un telpu apskati. Lēmumu par apskates veikšanu 2011.gada 10.novembrī akceptējis Preiļu rajona prokuratūras prokurors. (*lietas lapa 21*);

3) 2011.gada 10.novembrī tika veikta īpašuma apskate, kurā konstatēts nelegālais alkohols, kas norādīts administratīvā pārkāpuma protokolā un Sākotnējā lēmumā par *A.J.* saukšanu pie administratīvās atbildības (šā sprieduma [1] un [2] punkts), kā arī četras kartona kastes ar augu izcelsmes zaļganu izžāvētu masu. (*lietas lapa 22-25, fototabula – 26-44*);

4) 2011.gada 11.novembrī administratīvā pārkāpuma lietas materiāli izdalīti atsevišķā lietvedībā un nodoti jautājuma izlemšanai par kriminālprocesa uzsākšanu (*lietas lapa 54*);

5) No policijas darbinieku *E.T.* (*lietas lapa 55*) un *V.V.* (*lietas lapa 56*) 2011.gada 16.novembra dienesta ziņojumiem redzams, ka, veicot operatīvās meklēšanas pasākumus, 2011.gada 16.novembrī plkst.10.30 */adrese/* meža masīvā pie Dubnas upes tika atrasta automašīna tumši zaļā krāsā ar melniem plankumiem. Automašīnai bija nogriezta virsbūves aizmugurējā daļa. Automašīnai nebija valsts reģistrācijas numura zīmju, dzinēja pārsegs bija atvērts un automašīnai nebija akumulatora. Ziņojumos norādīts, ka tieši ar šo automašīnu 2011.gada 10.novembrī pie nelegālās alkohola ražotnes bija piebraucis un vēlāk aizmuka *A.J.*, kuru uz vietas policijas darbinieki atpazina. Automašīna, kas atrasta meža masīvā pamesta,

atbilst tai, ar kuru *A.J.* pārvietojās 2011.gada 10.novembrī – tumši zaļā krāsā ar melniem plankumiem un bez valsts reģistrācijas numura zīmēm. Pēc automašīnas atrašanas veikta apskate, lietisko pierādījumu izņemšana un transportlīdzekļa evakuēšana.

6) Sākotnējā paskaidrojumā (*lietas lapa 61*) 2012.gada 6.februārī *A.J.* norādījis, ka maija sākumā savu nekustamo īpašumu iznomājis diviem vīriešiem no Daugavpils. Par nomu viņam samaksāja 300 latus skaidrā naudā, līgums netika noslēgts rakstveidā, bet tikai uz mutiskas vienošanās pamata, tāpēc nezina šo vīriešu uzvārdus, zina tikai vārdus: *J.* un *M.* Ar ko vīrieši nodarbojās fermā, nezina, jo uz fermu nebija braucis. Pats ar nelegāla alkohola izgatavošanu nekad nav nodarbojies.

7) *A.J.* māte *I.J.* 2011.gada 10.novembra paskaidrojumā norādīja, ka viņas dēlam pieder zemes gabals */adrese/*, uz kura atrodas veca fermas ēka. Par to, ka fermā notiek alkohola ražošana *I.J.* nekas nav zināms. Dēls dzīvo Krāslavā. Reizēm dēls atbrauc pie viņas ciemos un palīdz mājas darbos, bet pa nakti nepaliek. Pēdējo reizi dēls pie viņas ciemos bija 8.novembrī. Dēls teica, ka 9.novembrī brauks uz Rīgu. Kur pašlaik atrodas dēls, nezina. 8.novembrī dēls uz Krāslavu aizbrauca ar kādu nepazīstamu vīrieti.

[12] Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 170.^{2}panta sastāva dispozīcija satur formālu administratīvā pārkāpuma sastāvu (par formāliem sastāviem uzskatāmi sastāvi, kuri satur vienīgi tādas pazīmes, kas raksturo pašu prettiesisko darbību vai bezdarbību, neatkarīgi no kaitīgo seku iestāšanās), tātad personas vaina administratīvā pārkāpuma sastāvā ir nosakāma pēc vainīgās personas psihiskās attieksmes pret kaitīgo darbību vai bezdarbību *(U.Krastiņš, V.Liholaja, A.Niedre. Krimināllikuma zinātniski - praktiskais komentārs. 1.Sevišķā daļa. Rīga: firma „AFS", 2003, 35.lpp.).*

Savukārt formālos noziedzīgu nodarījumu sastāvos vainīgā psihiskā attieksme pret nodarījumu var izpausties tikai tieša nodoma veidā, kad persona apzinās savas rīcības prettiesiskumu un vēlas tā rīkoties *(Liholaja V., Noziedzīgu nodarījumu kvalifikācija: Likums. Teorija. Prakse. Otrais papildinātais izdevums. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2007, 58.lpp.).*

Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 237.pants noteic, ka lietvedības uzdevumi administratīvo pārkāpumu lietās ir savlaicīgi, vispusīgi, pilnīgi un objektīvi noskaidrot katras lietas apstākļus, izlemt to stingrā saskaņā ar likumu (..).

Tātad amatpersonu rīcībai, noskaidrojot lietas apstākļus un tos fiksējot dokumentos, savācot citus pierādījumus, ir izvirzāmas augstas prasības. Ja administratīvā pārkāpuma lietā esošie pierādījumi nav pilnīgi un objektīvi, tajos nav savlaicīgi un vispusīgi fiksēti pārkāpuma apstākļi, tie nevar kalpot par pamatu personas saukšanai pie administratīvās atbildības. Ir jāņem vērā, ka administratīvā pārkāpuma lietas pēc savas būtības un soda rakstura atbilstoši Eiropas Cilvēktiesību tiesas atziņām ir vērtējamas kā „mazās krimināllietas" (*sk. Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2009.gada 10.februāra spriedumu lietā Sergey Zolotukhin v. Russia; sk. arī Satversmes tiesas 2002.gada 20.jūnija sprieduma lietā Nr.2001-17-0106, 6.1.apakšpunktu*). Līdz ar to, pierādīšanas standartam administratīvā pārkāpuma lietā ir jābūt augstam un pielīdzinātam kriminālprocesa vispārējiem principiem un pierādīšanas noteikumiem.

Tādējādi secināms, ka administratīvo pārkāpumu lietās ir jāievēro Kriminālprocesa likuma 19.pantā nostiprinātais nevainīguma prezumpcijas princips, kurš cita starp noteic, ka visas saprātīgās šaubas par vainu, kuras nav iespējams novērst, jāvērtē par labu personai, kurai ir tiesības uz aizstāvību. Izvērtējot pierādījumus administratīvo pārkāpumu lietās, ir izmantojami arī Kriminālprocesa likuma 9.nodaļā paredzētie noteikumi daļā par pierādīšanu. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 124.panta piektās daļas noteikumiem pierādīšanas priekšmetā ietilpstošie apstākļi uzskatāmi par pierādītiem, ja pierādīšanas gaitā izslēgtas jebkādas saprātīgas šaubas par to esamību vai neesamību. Tātad pamats secinājuma izdarīšanai par personas vainīgumu var būt tikai tieši un nepašaubāmi pierādījumi par personas izdarītām prettiesiskām darbībām un arī personas subjektīvo attieksmi pret šo darbību kaitīgumu.

[13] Izvērtējot lietā iegūtos pierādījumus, tiesa secina, ka lietā ir iegūti pierādījumi tam, ka *A.J.* piederošā nekustamā īpašumā tika atklāta nelegālā alkohola ražotne un šajā īpašumā tika glabāti nelikumīgi alkoholiskie dzērieni, kas konstatēts ar spirta un alkoholisko dzērienu ekspertīzes 2011.gada 6.decembra atzinumu (*lietas lapa 51-53*). Tomēr, tiesas ieskatā, no lietā iegūtajiem objektīvajiem pierādījumiem – notikuma vietas apskates protokola un ekspertīzes atzinuma nav iespējams izdarīt viennozīmīgu secinājumu par to, ka konstatētos alkoholiskos dzērienus ir glabājis tieši *A.J.* un ar šiem pierādījumiem nav iespējams pierādīt *A.J.* vainu (nodoma formā) pārkāpuma izdarīšanā, proti savāktie pierādījumi nepierāda pārkāpuma subjektīvo pusi.

Tāpat, tiesas ieskatā, policijas darbinieku *E.T.* un *V.V.* dienesta ziņojumos norādītais, ka *A.J.* 2011.gada 10.novembrī bija piebraucis pie saimniecības ēkām un aizbēga no policijas darbiniekiem, var tikt vērtēt tikai kā palīgfakts, bet pats par sevi nekādā ziņā nepierāda *A.J.* piesaistību administratīvajam pārkāpumam. No 2011.gada 16.novembra dienesta ziņojumos norādītās informācijas, ka meža masīvā tika atrasta tieši tā automašīna, ar kuru *A.J.* 2011.gada 10.novembrī aizmuka no notikuma vietas, neļauj izdarīt secinājumu par *A.J.* vainīgumu, jo, pirmkārt, 2011.gada 10.novembra dienesta ziņojumos nav norādīta informācija par transportlīdzekļa īpašajām pazīmēm un, otrkārt, lietā nav nekādu ziņu, kas pierādītu 2011.gada 16.novembrī atrastā transportlīdzekļa piederību *A.J.* Tāpat policijas darbinieku dienesta ziņojumos norādītais, ka tika iegūta operatīvā informācija par to, ka *A.J.* Īpašumā tiek ražots un uzglabāts nelegālais alkohols, ir vērtējams tikai kā netiešs pierādījums, jo lietā nav citu ziņu, piemēram, no šādas informācijas pirmavota.

[14] 2011.gada 10.novembra lēmumā par administratīvās lietvedības uzsākšanu (*lietas lapa 19*) norādīts, ka 2011.gada 10.novembrī tika reģistrēts materiāls par to, ka 2011.gada 10.novembrī plkst.11.30 */adrese/ A.J.* zemes īpašumā tika konstatēta nelikumīgu alkoholisko dzērienu ražošana un glabāšana. Ir saskatāmas Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 170.^{2}pantā paredzētā administratīvā pārkāpuma pazīmes.

Savukārt no policijas darbinieku dienesta ziņojumiem izriet, ka procesuālās darbības notikuma vietā tika veiktas pēc plkst. 11.50, kad uz notikuma vietu piebrauca vīrietis ar

automašīnu un vēlāk aizmuka, tikai pēc tam par notikušo tika paziņots augstākstāvošām personām un tika veiktas procesuālās darbības.

No lēmuma par publiski nepieejamu teritoriju un telpu apskati redzams, ka 2011.gada 10.novembrī policijas inspektors *E.T.* pieņēmis lēmumu par publiski nepieejamas teritorijas un telpu apskati. Minētais lēmums paziņots pašvaldības pārstāvei 2011.gada 10.novembrī plkst.13.00 (*lietas lapa 21*). Atbilstoši apskates protokolā fiksētajam, notikuma vietas apskate uzsākta plkst.14.10. No apskates gaitā fiksētā konstatējams, ka iekļūšana saimniecības ēkās nav bijusi ierobežota, t.i., saimniecības ēkas nav bijušas aizslēgtas. Citastarp protokolā norādīts, ka pie palīgtelpas uz dēļa atrodas divas piekaramās atslēgas.

Izvērtējot minētajos dokumentos norādītās ziņas, tiesa secina, ka uz pārkāpuma konstatēšanas brīdi 2011.gada 10.novembrī (vēl pirms lēmuma pieņemšanas par publiski nepieejamu telpu apskati) policijas darbinieki konstatēja, ka saimniecības ēkās tiek ražoti un glabāti alkoholiskie dzērieni, tātad var nonākt pie secinājuma, ka piekļūšana saimniecības ēkām bija iespējama jebkurai personai un lietā nav iegūtas ziņas par faktu, ka piekļuve šīm ēkām ir bijusi tikai (vai tajā skaitā) *A.J.* Šādos apstākļos nav iespējams izdarīt viennozīmīgu secinājumu par to, ka *A.J.* ir zinājis par saimniecības ēkās atrodošos nelegālo alkoholu, t.i. apzināti pieļāvis, ka viņa īpašuma tiek glabāti aizliegti priekšmeti.

Tiesas ieskatā lietā savāktie pierādījumi var tikt vērtēti tikai kā netieši pierādījumi tam, ka, iespējams, *A.J.* 2011.gada 10.novembrī bija atbraucis pie saimniecības ēkām, kas atrodas uz viņam piederoša zemes gabala, bet šie pierādījumi tieši nenorāda uz *A.J.* piesaisti administratīvā pārkāpuma priekšmetam – konstatētajam un izņemtajam alkoholam.

Ņemot vērā iepriekš norādīto, tiesa nonāk pie slēdziena, ka lietā ir pierādīts vien tas, ka *A.J.* piederošā nekustamā īpašumā tika glabāts nelegāls alkohols, bet nav iegūti pierādījumi, kas novērstu saprātīgas šaubas par *A.J.* vainīgumu, jo lietā nav konstatējamas visas administratīvā pārkāpuma pazīmes, t.i., nav pierādīta subjektīvā puse.

Tiesa piekrīt iestādes viedoklim, ka, gadījumā, ja telpu īpašniekam ir zināms, ka viņa īpašumā tiek glabāts nelegāls alkohols, atbildība var iestāties, bet šādā gadījumā ir jābūt nepārprotamiem pierādījumiem, ka vainojamā persona ir zinājusi par šādu aizliegto priekšmetu atrašanos viņa īpašumā. Šādā gadījumā objektīvā puse realizējas vismaz kā bezdarbība un atbilstoši Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 9.panta pirmās daļas noteikumiem atzīstama par prettiesisku darbību. Tomēr šādā gadījumā ir jāpierāda, ka vainojamā persona par to ir zinājusi vai lietas apstākļi nepārprotami norāda uz to, ka viņai tas bija jāzina.

Tiesa neatbalsta iestādes izvirzīto argumentu, ka *A.J.* ir jānes atbildība par konstatēto pārkāpumu, bet viņam ir tiesības vērsties regresa kārtībā pret trešajām personām, ja tās ir izdarījušas pārkāpumu un nodarījušas *A.J.* materiālu kaitējumu. Ievērojot Latvijas publiskās apsūdzības tiesību sistēmā pastāvošo personas vainīguma principu, šāda formāla pieeja atbildības konstatēšanai nav iespējama un nav pieļaujama.

Tāpat tiesa, pārbaudot Sodu reģistra datu bāzē esošos informāciju, konstatēja, ka pret *A.J.* uzsāktais kriminālprocess par neatļautām darbībām ar narkotiskām vielām 2013.gada 4.janvārī izbeigts daļā pret *A.J.* izmeklēšanas stadijā saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 392.panta otro daļu, kur ir paredzēts, ko procesa virzītājs ar uzraugošā prokurora piekrišanu

var izbeigt kriminālprocesu, ja pirmstiesas procesā nav izdevies pierādīt personas vainu un nav iespējams savākt papildu pierādījumus. Tiesas ieskatā, šādam apstāklim ir pietiekami būtiska nozīme pierādījumu vērtējumā, jo arī kriminālprocesā veiktās procesuālās darbības nav devušas iespēju procesa virzītājam savākt pietiekamus pierādījumus kriminālvajāšanas uzsākšanas ierosināšanai. Nav apstrīdams, ka kriminālprocesa ietvaros ir pieejamas daudz plašākas iespējas procesuālo darbību izvēlē un piemērošanā personas vainīguma pierādīšanai (ekspertīžu nozīmēšana u.c.), tomēr acīmredzot pārliecinošu pierādījumu kopuma iegūšana ir bijusi neiespējama. Kā tiesa iepriekš norādījusi, administratīvo pārkāpumu lietās pierādīšanas standartam ir jālīdzinās kriminālprocesa noteikumiem, tāpēc nav pieļaujama plašāka un brīvāka netiešo pierādījumu vērtēšana tikai tādēļ vien, ka personai pēc Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa normām iestājas vieglāka atbildība, nekā par Krimināllikumā paredzētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem.

[15] Saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 239.panta 1.punktu lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā nevar iesākt, bet iesāktā lietvedība jāizbeidz, ja nav bijis notikuma vai tajā nav administratīvā pārkāpuma sastāva.

Ņemot vērā iepriekš konstatētos apstākļus un izdarītos secinājumus, tiesa atzīst, ka lietā nav novērstas saprātīgas šaubas par *A.J.* vainīgumu inkriminētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanā, tāpēc, pamatojoties uz Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 289.[12]panta otrās daļas 2.punktu, Lēmums ir atceļams administratīvā pārkāpuma sastāva trūkuma dēļ un lietvedībā administratīvā pakāpuma lietā izbeidzama.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 239.panta 1.punktu, 289.[12]panta otrās daļas 2.punktu un 289.[18]panta pirmo daļu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda:

Apmierināt *A.J.* iesniegto sūdzību.

Atcelt Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Preiļu iecirkņa priekšnieka 2012.gada 4.aprīļa lēmumu Nr.20/18-3-37 un lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā izbeigt.

Spriedumu var pārsūdzēt Latgales apgabaltiesā desmit darba dienu laikā no pilna sprieduma paziņošanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rēzeknes tiesu namā. Apelācijas sūdzība par tiesas spriedumu iesniedzama atbilstoši Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 289.[1]panta, 289.[17]panta un 289.[18]panta noteikumiem.

Spriedums uzskatāms par paziņotu septītajā dienā no tā nodošanas pastā.

Tiesnesis (*personiskais paraksts*) P.Novičenoks

NORAKSTS PAREIZS

Administratīvās rajona tiesas tiesnesis P.Novičenoks

Rēzeknē 2013.gada 23.janvārī